

Rapport Energiearmoede in Venlo

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Leeswijzer.....	3
Hoofdstuk 1. Wat is energiearmoede en wie heeft er last van?.....	4
Potentiële uitbreiding energiearmoede-groep.....	4
Hoofdstuk 2. Energiearmoede. Hoe is het verdeeld over de stad?.....	5
2.1. Energiearmoede verdeeld over de stad Venlo.....	6
2.2. Verdeling lage inkomensgroepen over de wijken.....	9
Hoofdstuk 3. Energiearmoede en inkomen.....	10
3.1. Lage inkomensgroepen in Venlo.....	11
3.2. Rechthebbende energietoeslag.....	11
3.3. Financiële veerkracht.....	11
3.4. Energiebetalingsachterstanden.....	11
Hoofdstuk 4. Risicogroepen.....	13
4.1. Risicogroepen in Venlo.....	13
4.1.1. Eenpersoonshuishoudens.....	13
4.1.2. Eenouder gezinnen.....	13
4.1.3. Twee ouder gezinnen.....	14
4.1.4. Ouderen.....	14
5. Conclusie.....	18
Literatuur en databronnen.....	19

Inleiding

Op 22 februari 2022 is er door uw Raad de motie ‘Breng energiearmoede in beeld’ unaniem aangenomen. De aanleiding van de motie zijn de torenhoge energiekosten die door diverse oorzaken tot stand zijn gekomen. Huishoudens, maatschappelijke organisaties en bedrijven hebben hier last van. Uw Raad heeft daarom verzocht om de problemen ten aanzien van energiearmoede bij huishoudens in beeld te brengen en daar waar mogelijk met korte en lange termijn oplossingsrichtingen te komen. Dit rapport informeert uw Raad over *de situatie en oorzaken ten aanzien van energiearmoede in Venlo*.

Gezien het debat op 14 september voegen wij dit rapport toe aan het raadsvoorstel en niet via een aparte RIB

Leeswijzer

In dit rapport is aandacht voor de mate en oorzaken van energiearmoede. Hoofdstuk 1 gaat in op wat energiearmoede is en in Hoofdstuk 2 gaat in op hoe energiearmoede verdeeld is over Venlo. Hoofdstuk 3 gaat in op de energiearmoede en inkomen en Hoofdstuk 4 gaat in op de risicogroepen in Venlo. Tot slot wordt het rapport kort samengevat in een conclusie.

Hoofdstuk 1. Wat is energiarmede en wie heeft er last van?

Potentiële uitbreiding energiarmede-groep

8.409 huishoudens met een WSM inkomen lager dan 130%. Dit zijn ongeveer 18,4% van alle huishoudens in Venlo (CBS RIO, 2020).

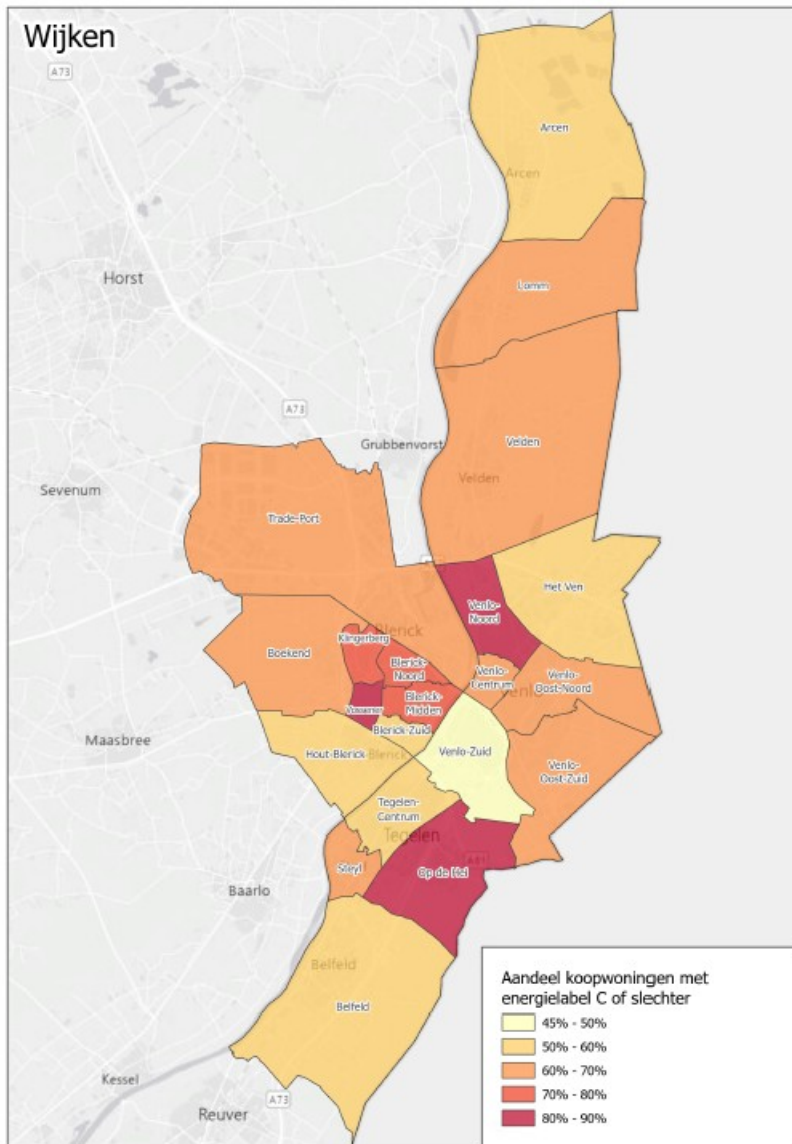
Hoofdstuk 2. Energiearmoede. Hoe is het verdeeld over de stad?

Factoren die een rol spelen bij energiearmoede kun je indelen op verschillende manieren. TNO ziet dat er sterke verschillen te ontdekken zijn in de duurzaamheid¹ van de woning per wijk, stad en provincie. Daarnaast definiëren ze woningtype, inkomen en gezinssituatie/levensfase als criteria om energiearmoede langs te duiden. Energiearmoede is een complex geheel aan factoren die ertoe kunnen leiden dat een inwoner of huishouden acute energiearmoede ervaart.

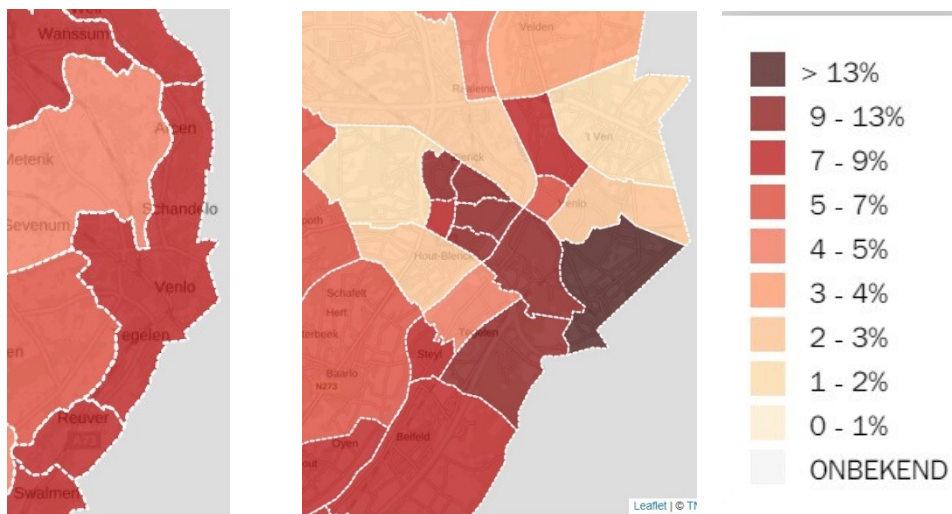
Om het probleem in Venlo nader te duiden, gaan we nu in op de verschillende onderwerpen.

2.1. Energiearmoede verdeeld over de stad Venlo

¹ De mate van duurzaamheid wordt in dit rapport weergegeven aan de hand van energielabels. In slechts 50% van de woningen is een energielabel aanwezig. Energielabel geeft daarmee slechts een indicatief beeld.

Afbeelding 2: energielabels koopwoningen per wijk in Venlo (Bron BAG)

Op basis van deze gegevens valt te concluderen dat Op de Hei en Vossener over het algemeen de minst duurzaamste wijken zijn. Daar wordt Venlo Noord aan toegevoegd indien het alleen koopwoningen betreft. Als daar inkomen en energielasten aan worden toegevoegd, zoals in afbeelding 3 zien we een verschuiving richting Venlo Oost Zuid. Dit geeft weer dat hier de woningen duurzamer zijn qua energielabel. Echter is het hier aannemelijk dat indien er sprake is van energiearmoede dit gedreven wordt door inkomen of hoge energielasten in relatie tot het inkomen.

2.2. Verdeling lage inkomensgroepen over de wijken

In de vorige paragraaf werd duidelijk dat naast energielabels ook inkomen een belangrijk criterium is voor energiearmoede. De laagste inkomensgroepen wonen in Blerick Zuid, Venlo Noord, Venlo Zuid Oost, Blerick Noord en Blerick Midden. Zie tabel 2.1. De verwachting is dat dit grotendeels met name huurders betreft die gezien het lage inkomen in sociale huurwoningen verblijven. Door landelijke taakstellingen van woningcorporaties zijn de woningen mogelijk wel duurzaam, maar zijn met name het lage inkomen en de stijgende energieprijzen de reden waarom er kans is op energiearmoede. Bovendien heeft de lage inkomensgroep geen tot weinig invloed op het verduurzamen van de woning. In een deel van de gevallen wonen ze daarbij mogelijk ook nog eens in een niet duurzame woning (bijvoorbeeld in Blerick Noord). Dit maakt ze dubbel kwetsbaar.

Wijk	Eenouder		Gezinnen		Gezinnen met AOW		Huishouden met inkomen tot 130%		Energie- label B of beter%
	Een ouder gezinne n %	75 jaar en ouder %	tot 130% van het WSM	tot 130% WSM	tot 130% WSM	tot 130% WSM	Koopwoning %		
Blerick Noord	13,9	5,9	48,5	14,7	34,3	25,9	51	22,5	
Venlo Oost Zuid	11,1	6,4	48	11,4	27,9	27,9	48	48,8	
Blerick Zuid	6,8	11,9	36,7	9,7	23,8	31,9	38	58,9	
Venlo Noord	8,1	10,7	37,1	8,8	39,7	27,9	41	38,8	
Blerick Midde n	8,6	12,2	35,4	7,9	32,8	25,7	47	37,7	
Tegele n op de hei	9,8	7	36,6	7,6	28,7	19,7	60	10,3	

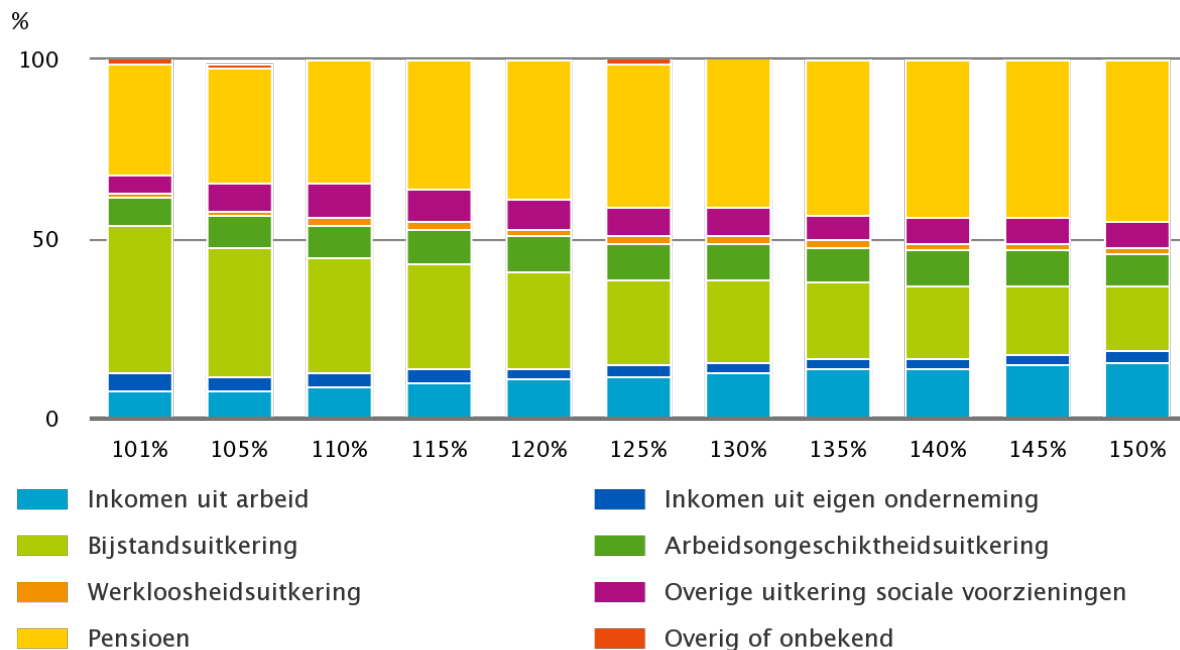
Tabel 2:1. wijken met lage inkomensgroepen in Venlo (bron wijkanalyse 2020, oorspronkelijke bron CBS RIO, 2020)

Hoofdstuk 3. Energiearmoede en inkomen

Kortom er is naar verwachting een grote groep mensen die een hoger energiecontract hebben moeten afsluiten of nu problemen ondervinden doordat ze een variabel energiecontract hebben afgesloten. Dit is een extra groot risico op acute energiearmoede voor inkomens tot 130% van het WSM.

3.1. Lage inkomensgroepen in Venlo

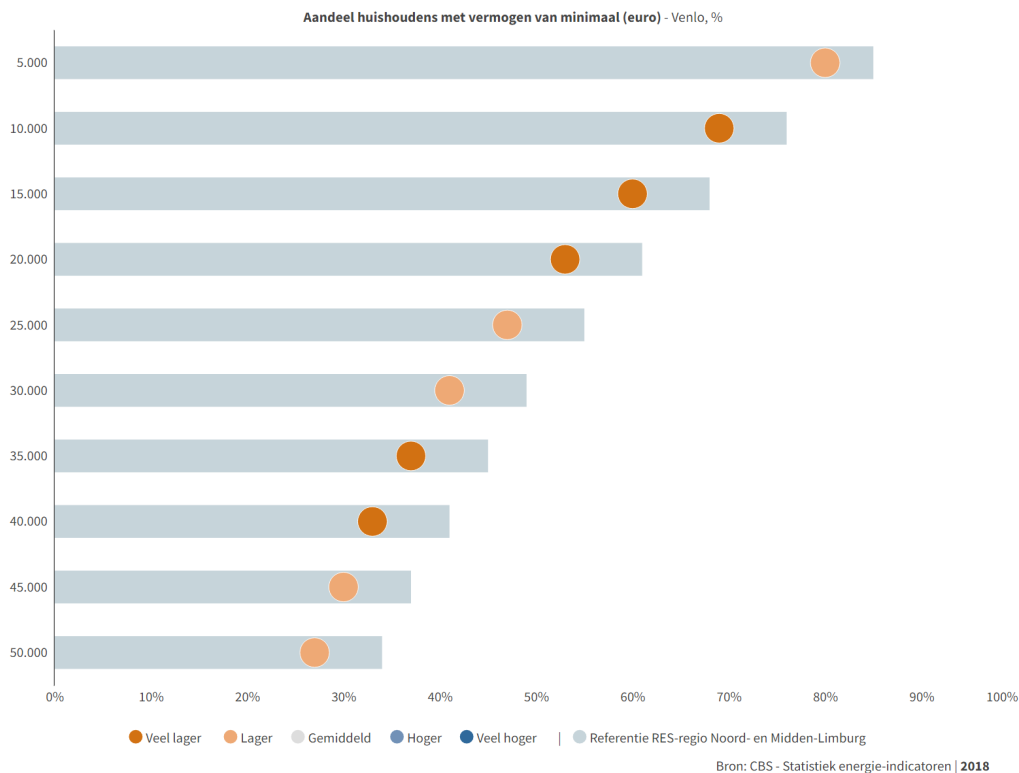
Voornaamste inkomensbron van huishoudens in Venlo naar inkomensgrens, 2020

3.2. Rechthebbende energietoeslag

Het Rijk heeft bij het opstellen van de regeling energietoeslag de inkomensgrens van 120% WSM gehanteerd. In totaal komen in Venlo op basis van dit criteria 6.992 huishoudens in aanmerking voor de energietoeslag (CBS armoedescan, 2020). Inmiddels hebben naar schatting 6100 huishoudens een aanvraag gedaan voor de eenmalige energietoeslag van 800 euro (inmiddels bijgesteld naar 1300 euro) op peildatum 15 juli 2022. De groep is verdeeld in 2600 huishoudens die de toeslag automatisch kregen toegekend en 3500 aanvragen die individueel beoordeeld moesten worden. De beleidsinterventie zal naar verwachting enige verlichting geven in de aankomende maanden.

3.3. Financiële veerkracht

3.4 Energiebetalingsachterstanden

Er zijn meerdere signalen die hier van belang kunnen zijn. Voor nu richten we ons op het meest directe signaal, betalingsachterstanden bij energieleveranciers.

We zien dat er tussen januari 2022 en juli 2022 maandelijks gemiddeld 58 meldingen binnen komen van energieachterstanden via het RIS portaal. De piek met 87 meldingen lag in februari. Het dieptepunt lag in april met 32 meldingen. In april hebben huishoudens die voldeden aan de voorwaarden van de energietoeslag en bekend waren bij de gemeente, de energietoeslag ambtshalve toegekend gekregen. Sindsdien lopen de meldingen weer op richting gemiddeld 58 meldingen per maand.

Naast deze meldingen komen er gemiddeld 30 meldingen per maand via de email binnen van energieleveranciers. Het werkelijke cijfer van energieachterstanden ligt daarmee hoger dan in het RIS portaal naar voren komt.

Als we dit vergelijken met 2021 bleek dat in dezelfde periode gemiddeld 31 energieachterstanden per maand gemeld werden in het RIS portaal. Er lijkt dus sprake te zijn van een toename in 2022. Hierbij dient de kanttekening gemaakt te worden dat in 2021 organisaties over het algemeen minder gebruik maakten van de vroegsignalering én er sindsdien meer organisaties aangesloten zijn.

Gebaseerd op de cijfers van het RIS portaal zien we in 2022 bij gemiddeld 63% van de huishoudens terug dat er sprake is van recidive. Dit betekent dat over de betreffende huishouden in de laatste zes maanden eerder een betalingsachterstand is gemeld. Hier is geen goede vergelijking in te maken met 2021.

Er kan geen koppeling met inkomensgegevens en energiebetalingsachterstanden gemaakt worden in deze fase. Hierdoor kunnen er verder geen uitspraken gedaan worden bij welke inkomensgroep of WSM inkomenspercentage de energiebetalingsachterstanden het meest voorkomen.

Als laatste kunnen huishoudens (gedreven door geldzorgen) andere keuzes maken in hun bestedingspatroon waardoor er sprake kan zijn van verborgen energiearmoede.

Hoofdstuk 4. Risicogroepen

4.1. Risicogroepen in Venlo

Wijk	Eenouder gezinnen tot 130% van het WSM		AOW tot 130% WSM		Huishoudens met inkomen tot 130% WSM		Energie label B of beter%
	Eenpersoonshuishoudens tot 130% van WSM	130% van het WSM	Gezinnen tot 130% WSM	9,7	23,8	31,9	
Blerick Zuid	48,9	36,7	9,7	23,8	31,9	38	58,9
Venlo Oost Zuid	42,5	48	11,4	27,9	27,9	48	48,8
Blerick Midden	39,9	35,4	7,9	32,8	25,7	47	37,7
Venlo Noord	39,2	37,1	8,8	39,7	27,9	41	38,8
Blerick Noord	37,1	48,5	14,7	34,3	25,9	51	22,5
Steyl	36,2	23,4	5	25,6	19,3	59	22,1
Tegelen op de hei	35,2	36,6	7,6	28,7	19,7	60	10,3

Tabel 4.1: huishoudensamenstelling in relatie tot koopwoning, inkomen en energielabels. (bron wijkanalyse 2020, oorspronkelijke bron CBS RIO, 2020)

4.1.1. Eenpersoonshuishoudens

Eenpersoonshuishoudens zijn in grote getalen aanwezig in de wijk Blerick Zuid, Venlo Zuid Oost, Blerick Midden en Venlo Noord. In Blerick Zuid zijn de alleenstaanden met een inkomen tot 130 % de grootste groep. De energielabels in deze wijk zijn echter over het algemeen beter dan in andere wijken. Hierdoor is het risico op acute energiearmoede kleiner.

4.1.2. Eenouder gezinnen

Eenouder gezinnen met een laag inkomen zijn in grote getalen aanwezig binnen de wijken Blerick Noord (48,5%), Venlo-Oost-Zuid (48%), Venlo Noord (37,1%) en Blerick Zuid (36,7%). In Blerick Noord is het energielabel lager dan B in 77,5% van de gevallen en 70 tot 80% van de situaties een label lager dan C. De kans op acute energiearmoede voor eenouder gezinnen is op deze plek het grootste.

In Tegelen op de Hei is dit 89,7% van de woningen het geval. Ook hier wonen relatief veel eenoudergezinnen (36,6%). In Tegelen op de Hei staan in verhouding met de andere wijken relatief veel koopwoningen (60%). Het is goed mogelijk dat door het lage inkomen en de grote groep eenoudergezinnen met een laag inkomen verduurzaming van de woning voor deze inwoners een grote opgave is.

4.1.3. Twee ouder gezinnen

In Blerick Noord en Venlo Oost Zuid wonen daarnaast ook relatief veel twee ouder gezinnen met een laag inkomen. De kans is groot dat één ouder en twee ouder gezinnen huisvesten in tussenwoningen, tweeeonderéénkap en hoekwoningen. Daar waar deze niet van de woningcorporatie of waar de woningen verouderd zijn, ligt energiearmoede op de loer. Dit wordt in dit geval hoogstwaarschijnlijk veroorzaakt door het woningtype in relatie tot de gezinssamenstelling en het inkomen.

4.1.4. Ouderen

Naast gezinnen zijn ook ouderen volgens TNO kwetsbaar voor energiearmoede. De meeste kwetsbare ouderen zijn de ouderen met hoge zorgkosten en een AOW tot 130% van het WSM. Deze groep is kwetsbaar omdat naarmate men ouder wordt de zorgkosten toenemen. In de regel hanteert men in de literatuur de leeftijdsgrens van 80+, maar vanuit het CBS hebben we alleen gegevens beschikbaar van 75+. Daarom gebruiken we deze leeftijd als aanknopingspunt voor de toenemende zorgkosten.

Bovendien is in een rapport van de Ombudsman (2022) geconcludeerd dat ouderen over het algemeen minder gebruik maken van inkomensondersteunende maatregelen.

De meeste AOW-ers met een klein inkomen woont echter in Venlo Noord en Blerick Midden. De meeste 75+-ers in Venlo met een klein inkomen wonen in Blerick Midden en Blerick Zuid en Tegelen Centrum. Dit betekent dat met name de kans groter is dat de groep 75+ in Blerick Midden en Venlo Noord een AOW heeft tot 130% van het WSM. Ook al woont deze groep in een duurzame woning, ze kunnen last ervaren van de energieprijzen omdat dit zich opstapelt op hun toenemende zorgkosten en mogelijk weinig gebruik maken van de inkomensondersteunende regelingen.

Wijk	75 jaar en ouder %	AOW tot 130% WSM
Blerick Midden	12,2	32,8
Blerick Zuid	11,9	23,8
Tegelen centrum	11,7	26
Venlo Noord	10,7	39,7
Arcen	10,4	13,6
Venlo Oost Noord	10,2	16,3
Steyl	10,1	25,6

Tabel 4.2.. 75+ in relatie tot inkomen en wijk.

Een tweede kwetsbare groep ouderen is de groep waar sprake is van een niet-duurzame koopwoning en klein inkomen. Zie tabel 4.3.

Wijk	75 jaar en ouder %	AOW tot 130% WSM	Koopwoning %	Energielabel B of beter%
Venlo Noord	10,7	39,7	41	38,8
Venlo Zuid	7,6	34,7	51	48,7
Blerick Noord	5,9	34,3	51	22,5
Blerick Midden	12,2	32,8	47	37,7
Tegelen op de hei	7	28,7	60	10,3
Venlo Oost Zuid	6,4	27,9	48	48,8
Venlo- Centrum	8	26,4	35	31,4
Venlo	8,3	26,4	63,8	35,9
Tegelen centrum	11,7	26	65	40,8

Tabel 4.3. situatie ouderen in relatie tot koopwoning en energielabel.

In Blerick Noord heeft 51% van de inwoners een koopwoning en woont een relatief grote groep AOW-ers waarbij sprake is van een inkomen onder de 130% van het WSM. De energielabels in deze wijk zijn relatief laag ten opzichte van andere wijken in Venlo.

Daarnaast zien we de grootste groep 75+-ers in Blerick Midden, Blerick Zuid en Tegelen Centrum. In Tegelen Centrum staan relatief veel koopwoningen. De verwachting is dat gezien het lage aantal AOW-ers met een inkomen tot 130% van het WSM in deze wijk voor de meeste huishoudens voldoende eigen middelen aanwezig zijn om te kunnen verduurzamen of financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Bovendien liggen de energielabels van woningen in deze wijk, als ook in Blerick Zuid relatief hoger dan in andere wijken (zie hoofdstuk 2 afbeelding 2). Hierdoor is de kans op energiearmoede kleiner.

5. Conclusie

Mensen met een inkomen lager dan 130% van het WSM hebben meer kans op acute energiearmoede. In Venlo is dit risico groter omdat deze groep met 18,4% in vergelijking 3% groter is ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Bovendien ligt de financiële veerkracht lager ten opzichte van de regio Noord Limburg omdat een grote groep minder dan 5000 euro vermogen heeft. Vermogen is noodzakelijk om financiële tegenslagen op te kunnen vangen. Het risico wordt vergroot indien de woning niet duurzaam is of niet duurzaam gemaakt kan worden. In Venlo zijn er relatief veel woningen met energie label C of lager. Verduurzaming is één van de belangrijkste interventies om energiearmoede tegen te gaan.

(Eenouder)gezinnen in Venlo Oost Zuid, Blerick Noord en Tegelen op de Hei lopen de meeste risico op energiearmoede. Bij de eerste wijk zijn de mogelijke aanjagers voor energiearmoede inkomen in relatie tot gezinssamenstelling, woningtype en energielasten. Bij de overige twee wijken is de weinig duurzame huisvesting de aanjager voor energiearmoede naast inkomen, woningtype, gezinssamenstelling. Hierbij is de kans dat het gezin in een koopwoning woont die verduurzaamd moet worden het grootst in Tegelen op de Hei.

Naast (eenouder) gezinnen zijn ouderen een groep die mogelijk last ervaart van acute energiearmoede. De aanjagers zijn met name stijgende zorgkosten en het niet benutten van overheidsregelingen. Dit speelt naar verwachting meer bij de inwoners die ouder zijn dan 75. Uiteraard speelt ook inkomen, hoogte van energielasten, duurzaamheid van de woning en woningtype een rol. Ouderen (75+) met het meeste risico op energiearmoede wonen in Venlo Noord en Blerick Midden.

Tot slot

Dit rapport geeft inzicht in hoe energiearmoede eruit ziet in Venlo. Hierbij wordt op diverse factoren en specifieke groepen gelet die uit het TNO rapport als extra kwetsbaar worden geïdentificeerd. Eén ding is zeker. Er zullen verborgen groepen zijn die niet uit de literatuur naar voren komen. Bovendien wordt ook de middeninkomensgroep met de huidige inflatie en stijgende energieprijzen steeds meer uitdaging ondervinden bij het bekostigen van de energielasten en/of verduurzaming. Daarnaast is de analyse op wijkniveau uitgevoerd met een beperkt aantal indicatoren. Dit betekent dat de werkelijke situatie op huishoudenniveau kan afwijken of er meer factoren een rol hebben bij het ontstaan van acute energiearmoede dan in dit rapport naar voren komt.

Literatuur en databronnen

Rapporten

[TNO brengt energiearmoede gedetailleerd in kaart | TNO](#)

[Met te weinig genoeg nemen \(nationaleombudsman.nl\)](#)

[Hoe voorkomen we energiearmoede? | TNO](#)

Data bronnen

[DASHBOARD - Woningen - Venlo \(databank.nl\)](#)

[DASHBOARD - Energieverbruik - Venlo \(databank.nl\)](#)

[Dashboard - Ouderenhuisvesting - Venlo \(datawonen.nl\)](#)

[Armoedescan \(cbs.nl\)](#)

[Microsoft Word - wijkanalyse 2020 def \(venloonline.nl\)](#)

[Fysiek Domein - Woonmonitor - Power BI Report Server \(venlo.lan\)](#)

<https://www.milieucentraal.nl/energie-besparen/inzicht-in-je-energierekening/energierekening/>

[Prijs van energie 86 procent hoger \(cbs.nl\)](#)

[RIO databron CBS \(inkomen\)](#)

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/Dashboard/dashboard/energietransitie?scrollid=2479>

<https://infogram.com/1pz2dkyyvz5kji2kkplkwp9pqt11r006g5?live>